

Bekwaam omgaan met lastig gedrag

Soms loopt het niet in een klas of laat de sfeer te wensen over. Een frisse blik van buiten kan dan helpen. Het Floracollege in Naaldwijk vroeg CED-Groep-adviseur Albert de Bruijn het gedrag van leerlingen in vier klassen te observeren. 'Dat leidde tot praktische adviezen die je makkelijk kunt toepassen.'

DOOR RENATE MAMBER

'Elke school zit wel eens met de vraag hoe de sfeer in een klas te verbeteren', vertelt Wessel Visscher, zorgcoördinator van het Floracollege. 'We hadden afgelopen jaar zo'n klas, waar ook sprake was van grensoverschrijdend gedrag. We wilden de handelingsbekwaamheid van de docenten vergroten om met dit soort gedrag om te gaan. Ook om het preventief te kunnen inzetten.'

Blanco blad

Albert de Bruijn trok een dag uit om de klas te observeren. Nog drie andere klassen werden in het traject meegenomen. 'Albert wilde met een blanco blad beginnen en eerst observeren, zonder te veel informatie vooraf. Dat heb ik als zeer positief ervaren,' zegt Wessel.

'Ik kijk wat er gebeurt in zo'n klas', vertelt Albert. 'Bijvoorbeeld: wie gedraagt zich bijzonder, welke onderwijsbehoefte schuilt daar achter en welke combi's van leerlingen werken lastig?' Hij besprak zijn observaties vervolgens in twee bijeenkomsten met alle betrokken docenten. Daarbij kwam het gedrag van individuele leerlingen, combinaties van leerlingen en de hele groep aan de orde. Zo kwam een dialoog op gang.

Klassementor Robin Veerkamp: 'In de bijeenkomsten beschrijft Albert wat hij ziet en vraagt wat anderen zien en ervaren. Hij geeft aan waar welk gedrag een signaal van kan zijn en stelt een mogelijke aanpak voor. Zo ontstaat er draagvlak.' Deze werkwijze had voor Robin zeker meerwaarde. 'Juist omdat Albert

Je moet dus creatief zijn in je aanpak en aanvoelen wat de leerlingen nodig hebben.

als vreemde in de klas komt, ziet hij andere dingen dan wij. Hij komt tot conclusies die ik niet direct zou maken, maar die ik wel direct herkende.'

Meer sturing en vaste routines

In Robins mentorklas was geen sprake van grensoverschrijdend gedrag, maar was het nuttig om preventief te kijken naar het gedrag van de leerlingen. 'Albert observeerde dat in deze klas de taakgerichtheid erg laag was. De leerlingen moesten steeds aan hun taak worden herinnerd en zelfs dan liep het vaak niet helemaal zoals je als docent wilde. Albert signaleerde als onderwijsbehoefte van deze klas: meer sturing van de docent en vaste routines.'

Robin kreeg ook praktische tips en adviezen. Robin: 'Bijvoorbeeld om met deze klas niet te veel klassikaal te doen, maar veel kleine, losse opdrachten en veel wisselingen, zodat de spanningsboog hoog blijft. En om ruimte in te plannen voor onderling contact, zodat de leerlingen dat niet zelf gaan opzoeken. Zulke praktische adviezen kun je direct toepassen. Je creëert daarmee duidelijkheid en structuur in de klas, waardoor je veel onrust voorkomt.'

Grensbewaking

Robin vond het prettig tijdens de bijeenkomsten te horen dat hij als docent veel dingen goed aanpakt. Wat hem en veel collega's verder bijbleef was de manier waarop Albert het belang van preventie benadrukte. Robin: 'Hij zei: maak een plan voor grensbewaking in plaats van grensverdediging. Dus maak een plan van handelingen en afspraken die je kunt inzetten waarmee je ongewenst gedrag kunt voorkomen.'

De docenten gingen na de bijeenkomsten met de praktische adviezen aan de slag en testten wat werkte en wat niet. 'Iedere klas heeft zijn eigen aanpak nodig,' zegt Robin. 'In de ene klas kan bijvoorbeeld een vaste groepsopstelling rust brengen, maar bij mijn mentorklas werkte dat juist averechts. Die klas was meer gebaat bij afwisseling. Je moet dus creatief zijn in je aanpak en aanvoelen wat de leerlingen nodig hebben.'

Stappen gezet

De ondersteuning van de CED-Groep was met een dag observatie en twee bijeenkomsten per klas een korte interventie. Toch heeft het volgens Wessel wat teweeggebracht. 'Gedrag is een complex proces dat je niet in een keer kunt veranderen, maar er zijn wel degelijk stappen gezet. Albert werd echt gehoord door de collega's. Er was veel herkenning als hij aangaf waar bepaald gedrag een signaal van kan zijn. Als het begrip er is, dan scheelt dat al de helft. Het helpt docenten om op een andere manier op gedrag te reageren. Er kwam ook bewustwording op gang. Je gaat nadenken over wat je als docent doet en welk effect dat heeft op de klas. We zijn echt in beweging gekomen.' ●

► **Albert de Bruijn is senior adviseur bij de CED-groep. Voor meer informatie: a.debruijn@cedgroep.nl. Renate Mamber is naast kinderboekenschrijver ook zelfstandig tekstschrijver.**

